

Tznius- contemporary shailos

Show# 110 | March 25th 2017

Dovid Lichtenstein: The Mitzva of Kiddush Hachodesh – Renewal- The Nefesh Hachaim that every day is a new Hischadshus that requires Tefilah again and it's not sufficient enough yesterday's Tefillos.

נפש החיים שער ב פרק יג

כי באמת בעומק פנימיות כוונת התפלה. אין אתנו יודע עד מה. כי גם מה שנתגלה לנו קצת כוונות התפלה מרבתינו הראשונים ז"ל קדישי עליונין. ועד אחרון הרב הקדוש איש אלקים נורא האריז"ל. אשר הפליא הגדיל לעשות כוונות נפלאים. אינם בערך אף כטפה מן הים כלל נגד פנימיות עומק כוונת אנשי כנ"ה מתקני התפלה. שהיו ק"כ זקנים ומהם כמה נביאים. וכל מבין יבין. דלא איתי אנש על יבשתא שיוכל לתקן תקון נפלא ונורא כזה. לכלול ולגנוז במטבע תפלה קבועה וסדורה בנוסח א'. התקונים של כל העולמות עליונים ותחתונים וסדרי פרקי המרכבה. ושכל פעם שמתפללין יוגרם תקונים חדשים בסדור העולמות והכחות והמשכת מוחין חדשים אחרים. שמעת שתקנוה עד ביאת הגואל ב"ב לא היה ולא יהיה שום תפלה בפרטות דומה לחברתה שקודם לה ואחריה כלל. דלבושין דלביש בצפרא לא לביש ברמשא ודלביש ברמשא כו' כמ"ש בתקונים תכ"ב. וכן כל יום לחבירו שלפניו ואחריו. ולכן ארז"ל (חגיגה ט' ע"ב וברבה במדבר פ"ט) מעוות לא יוכל לתקון זה שביטל ק"ש כו' או תפלה כו'. וכמ"ש באורך בפע"ח פ"ז משער התפלה ע"ש.

Rabbi Dovid Cohen: Skirt four inches below the knee; stockings, socks or barefoot; tight clothing; slits; red clothing; front of hair uncovered; too much Tznius; shaving the head.

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן ק

ו. אם יש טעם להקפיד שילכו הבנות באנפילאות כשאין מקפידין שלא יהו דקות כך שהבשר לא יראה מתוכן.

ובהא שיש אנשים שמקפידים שלא ילכו נשותיהן ובנותיהן בלא אנפילאות על רגליהן אבל אין מקפידין שיהיו האנפילאות באופן שא"א להראות שכתר"ה הקשה דאיזה חלוק יש דאם חשיבין לערוה גם למטה מהארכובה

שקורין קני"א אין מועילין כלום דערוה בעששית אסור ואם כהמ"ב שאינו בדין ערוה אין צורך אנפילאות, האמת הוא שהוא לצניעות יותר מחמת שלהלכה עד הקני"א אינו ערוה. אבל איכא גם טעם להצניעות בזה משום שבעצם אין החוטים אף מהאנפילאות הדקין שייך שיראה בשר הרגלים והראיה שכשהן צבועין לבן ושחור לא נראה בשר הרגלים ורק מחמת שצבועין בצבע כמראה הבשר לכן נמצא שבעצם הם מכוסין ולא נראין כלל רק שנדמה לאינשי כנראין, שלכן אף במקום שהוא בדין ערוה ממש נמי הא איכא חלוק מאחר דעכ"פ הערוה מכוסה אך שיש לאסור משום דאיכא הרהור עכ"פ מזה שנראין כבשר וא"כ באם הוא מקום שאינו מביא לידי הרהור כהא דלמטה מארכובה אף אם היה עכ"פ בדין ערוה לא היה שום איסור, ונוגע לדינא ממש בקטנות שליכא הרהור אך שמ"מ הוא בדין ערוה שיהיה מותר באנפילאות כאלו, וזהו אולי טעמם.

רמ"א יו"ד סי' קעח סעיף א

הגה: אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו. וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשום פריצות, **כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים**, והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן קיב

ד' ובענין שער באשה ערוה כיון שהוצרך להשמיענו דעצם השער אף כולן הוא ערוה דמסברא בעצמנו לא היינו יודעין א"כ ממילא אף אם נימא שהשער הוא ערוה גם לק"ש אין להחמיר יותר מהבשר שאם בלא הסתכלות ליהנות אינו בדין ערוה להמחבר בסי' ע"ה. ובשער מסתבר שאף להרמ"א דסובר שבבשר אפילו פחות מטפח היו ערוה לאחרים יודה דבשער הוא טפח דבבשר שהדרך לכסות בעצם סובר שהוי ערוה לאחרים אפילו בפחות מטפח אף שאין זה ערוה גמורה כדחזינן מהא שבעלה מותר לקרות משום דהרי מצד חשיבות ערוה הן מכסות לכן אף שאינה ערוה גמורה בפחות מטפח אסור לאחרים והטעם דלאחרים שבעצם כל בשר האשה היה לן לאסור דשייך הרהור כדחזינן שאסור להסתכל ורק מה שדרכן לגלות עושה ההיתר לכן במקום שדרכן לכסות שליכא ההיתר אסור אף שהוא משהו ולבעלה שבעצם היה לן להתיר רק מה שדרכן לכסות עושה האיסור לא נאסר בפחות מטפח שרק בשיעור זה הוא חשיבות ערוה אבל בשער שאין דרכן לכסות בעצם מצד חשיבות ערוה דהרי פנויות אין מכסות ורק מצד דין התורה לכסות לכן הוי חדוש התורה שגם השער בנשואות יש להחשיב כבשר אבל ממילא כיון שהאיסור הוא חדוש אין לאסור בפחות מטפח אף לאחרים כמו בבשר לבעלה שהוא מטעם שהאיסור הוא חדוש. ול"ד לשוק להט"ז שאף לבעלה אסור אף בפחות מטפח משום דהוא נחשב כערוה ממש לא רק משום שדרכן לכסות והראיה ממה שנקט שוק לדין בפני עצמו. והשערות שמחוץ לצמתן שאינן ערוה הוא אף ביותר מטפח, אבל ודאי המחמרת יותר עדיפא.

רבי משה סאלאווייציק בס' הזכרון אש תמיד עמ' שסו

והנה בברכת קידושין מברכין מקדש עמו
ישראל ע"י חופה וקידושין, והקשו המפרשים
הא הקידושין הם קודם לחופה. ונראה דבאמת
נוהג דין חופה קודם לדין קידוש והיינו קודם
מתן תורה דחופה קנה בב"נ, דעיין ברמב"ם
רפ"ג. מהל' מלכים דעל ו' דברים נצטוה אדם
הראשון עד שבא אברהם ונצטוה על המילה

עד שבא מרע"ה ונשלמה תורה על ידו עכ"ל כן מברכין מקדש עמו ישראל ע"י חופה
ומוכח מהר"ם דקדושת ישראל התחילה ע"י וקידושין דהתחיל בחופה של ב"נ ונגמרה
מצוות דב"נ ונשלמה ע"י מרע"ה, ומשום קדושת ישראל לאחר מ"ת בפ' דקידושין.

נצי"ב העמק שאלה על השאלות שאילתא צו אות ז עמוד קעד טור ב

שיער, וצאמת צזמן כפוסקים כאחרונים ז"ל כנכיגו
הנשים לגלם שערן לכי הקילו דדצר לטבול צצבת.
וקרוצ לומר דפיקר מכ שכנכיגו רבותינו חגלחת שיער
נשים נשואות מכ שלא היכ כן צימי המשנה כדמוכס
צנזור ד' כ"ח וצכ"ס, כיונו משום דאז צימי המשנה
שכיו גם צחולות טובלות עלמן לטכרות צע"כ היו נכיגין
לטבול צשערות ארוכות וכיו יודעות להזכר מסתימת
השיער, מע"כ נכגו גם נשואות כן, וכשתא שאין צחולות
טובלות יותר טוב שלא יכיה שערות לנשואות ולא יצואו
לידי סילול צצבת ס"ו. כא מיכא שראוי להחמיר ולמעט

שו"ת שואל ומשיב מהדורה קמא חלק א סימן סה

גם מ"ש שאסר שם להנשים לגלח הראש משום לא יהיה כלי גבר כמבואר בש"ע יו"ד סי' קפ"ב וביש"ש פ' מצות
חליצה סי' ט"ז כתב שלוקה וע"ז כתב שהרב ר' שמחה יואל עת היה שם בקיץ העבר שחק ע"ז שלא אסרו רק
גלוח המיוחד לאיש הנה לא ידעתי שמחה מה זו עושה וכל שמנהג אנשים הוא לגלח בודאי אסור וע"ז אני
קורא ויספר המן לזרש אשתו שאסור ליהודי לספר אשתו בגלוח זז"פ ועיין בנו"ב מהד"ת סי' קי"ז בשם
אוסטרליץ ימצא דבכה"ג שהי' שמה מקדם כן לא שייך נשתקע ובפרט שלא נשתקע לגמרי ל"ש נשתקע וכמ"ש
ודו"ק.

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תקפא

שאלת ראובן היה לו בית סמוך להיכל בית הכנסת. ועכבו הצבור בידו מחמת שהיו מקומות ישיבה הקדש שבבית הכנסת. ובנה אותו בנין נאה ורצה לערב אותו עם בית הכנסת כדי להרחיב בית הכנסת. ועכבו הצבור בידו מחמת שהיו מקומות ישיבה שם שירדו ממעלתם. אבל הסכימו כלם שיעשה כל אותו בית היכל וכן עשה ובנאו /בנה אותו/ משלו. ובא ראובן המקדיש לכתוב על פתח ההיכל שמו למען הזכיר שמו על מה שהקדיש. ועכבו בידו קצת מן הצבור. הודיעני אם יכולין לעכב בידו מן הדין או לא.

תשובה איני רואה שיוכלו הצבור לעכב מן הדין ולא מן הראוי מכמה צדדין. כי המקדיש והבונה משלו לשמים מי מעכב על ידו מלהזכיר שמו בשלו. ובהקדשו אין אדם מעכב בשל חבירו ובנכסיו על חברו. ועוד דבכמה מקומות בקהילות הקדש שנוהגין כן. גם במקומנו הוא כתוב בכותל ההיכל /של בית הכנסת/. וזו מדת חכמים היא ומדת וותיקין כדי ליתן שכר לעשות מצוה. ומדת התורה הוא שהיא כותבת ומפרסמת עושה מצוה. ואם התורה עשתה כן צריכין אנו להלך אחר מדותיה של תורה שהן דרכי נועם. הנה בהצלת יוסף שהצילו ראובן מיד אחיו כתב עליו הכתוב (בראשית ל"ז) וישמע ראובן ויצילהו מידם. וכן בבעז שויתר פת וחומץ הכתיבו הכתוב. וכן כמה גדולה מעשה הצדקה ועשיית המצות שכתבו הנביאים בספר הנבואה. וכן פרסמו עליו ז"ל מדה זו בפ"י במדרש רות. אמר שם (רות ב') ויצבט לה קלי קלול בשתי אצבעותיו. אמר רבי יצחק בר מריון בא הכתוב ללמדך שאם יהיה אדם עושה מצוה יעשנה בלב שלם. שאלו היה יודע ראובן שהקב"ה מכתוב וישמע ראובן ויצילהו מידם בכתיפו היה מוליכו אל אביו. ואלו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו (שמות ד') והנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבבו בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו. ואלו היה יודע בועז שהקב"ה מכתוב עליו /עליו/ ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותותר עגלות פטומות היה מאכילה. רבי כהן ורבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא היה כותבה. עכשו מי כותבה? אליהו כותבה ומלך משיח והקב"ה חותם על ידיהם. הדא הוא דכתיב (מלאכי ג') אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו. ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר הזכרון /צ"ל ספר זכרון/ לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו. ובפ' יש נוחלין (דף קל"ג ב') אמרו ביוסי בן יועזר כשהקדיש עלית' דדינרי וכשמכר מרגלית למקדש בי"ג עליות דדנרי. ונתנו הגזברים שבעה והקדיש וששה /ששה/ הנותרים ועמדו שם וכתבו יוסי בן יועזר הקדיש אחת בנו הקדיש שש. מכאן אתה למד שהיו נוהגין לכתוב כן שמות המקדישין לשמים להיות להם לזכרון טוב על מצות ולפתוח דלת לעושה מצות.

Selected emails from our listeners

Hello Mr. Lichtenstein,

It was a pleasure meeting you on Tuesday in your father's shul. I love your show and appreciate hearing someone knowledgeable in learning and at the same time very open-minded.

What I would like you to clarify to me is that which you were discussing with Rabbi Dovid Cohen on the Tznius shiur from March 25th. The gemara in Kesubos 72a,72b discusses Das Moshe and Das Yehudis. One of the examples of violating Das Yehudis the gemara says is a woman who uncovers her arms "zroa". The examples that I understand to be das yehudis are abiding by the mode of dress of ones community such as "kalasa" according to Rashi or "Redid" according to Rambam. Covering hair however is das moshe, which is prohibited Medoraisa (or Asmachta according to Terumas Hadeshen).

We also know from the sugya in berachos that one cannot recite "devarim Bekedusha" while seeing erva, which is a tefach according to Beis Yosef and even less according to Rema by a woman who is not ones wife.

Rashi defines Das Yehudis as that which the daughters of Israel have been accustomed to even though it is not written in the Torah. My question therefore is, that which the gemara in Kesubos says revealing "zroa" is in violation of das yehudis, can it be that in a community where the women do reveal their arms, they are not in violation of this law. This can be compared to us who don't wear a "redid" or "kalasa" that the Rambam and Rashi mention and we are not in violation of any law. Why does the Mishna Berura say in Siman 75 that when those areas are revealed it is always prohibited to say devarim shebekdusha, which in the Shaar Hatziyun says is because of das Yehudis. Isn't it dependent on what the women of the community are accustomed to as Rashi defined das yehudis? Based on this, it should be a "makom megula" in that locale and permitted to say krias shma.

My second question is regarding that which Rabbi Cohen said that kol isha on a tape or radio is "mutar" according to everyone. Why did he say it is permissible according to everyone. I believe there are 3 shitos. That which Rabbi Cohen quoted is the opinion of the Tzitz Eliezer and Maharshag. However, Rabbi Ovadia Yosef says it depends if you know what the woman looks like. The most machmir is that of Rav Vosner, Oz Nideru, and Rav Breish who always prohibit a women's singing on the radio.

Rabbi Aryeh Leibowitz quotes all 3 opinions in the link below.

https://urldefense.proofpoint.com/v2/url?u=http-3A_www.yutorah.org_lectures_lecture.cfm_744356_rabbi-2Daryeh-2Dlebowitz_ten-2Dminute-2Dhalacha-2Dkol-2Disha-2Don-2Drecorded-2Dmusic_&d=DQICaQ&c=euGZstcaTDllvimEN8b7jXrwqOf-v5A_CdpgnVfiiMM&r=WYSIT85BmaqjDDiTq2oWelb5EzAaCDDRKk-Kk9wTgGJ2cJWRrOiV2gRTOAoLtX_A&m=Wm6LC3eMkRDJWRqPHAYKiM4zNWeJMcA1fcBn2-KDu8s&s=0C8ghl5BqAr-2LWqvtWiS9blla1GbXhl2SjxsK61Rjk&e=

Ariel Sobol